

Zitierhinweis

Kreuz, Petr: review of: Maria Serena Mazzi, *A Life of Ill Repute. Public Prostitution in the Middle Ages*, Montreal / Kingston / London / Chicago: McGill-Queen's University Press, 2020, in: *Český časopis historický*, 2021, 1, p. 194-195, <https://recensio-stag.lorax.syslab.com/r/52547d118a6f48079fd50dc8b4e26991>

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

leno více než čtvrt tisíciletí. S výjimkou rukopisu, chovaného v Halle nad Sálou, jenž je z roku 1492 a pochází zřejmě z prostředí lipských augustiniánů-kanovníků, jsou to vesměs opisy až z 16. věku či ještě mladší. Počet mezičlánků nejde ani odhadnout, rozhodně jich muselo být několik. Znovu se tak ukazuje až neuvěřitelná ztrátovost kodikologického a ovšem i kronikářského materiálu.

Jako klášterní kronika má dílo pochopitelně relativně pevný geografický rámec, který je zřetelněji překračován jen v souvislosti s centrální mocí (tak kronika zmiňuje korunovaci Vladislava I. v roce 1158 a zejména účast Přemysla I. v boji o říšský trůn roku 1204). Analistickou formou jsou podány zejména stoleté dějiny vlastního kláštera Lauterberg od jeho založení (1124) s tím, že hodnotnější polovina rozsahu díla je – pochopitelně – věnována autorově současnosti za probošta Dětřicha. Tehdy se dostává i na průhledy do každodenních osudů kláštera v Konrádově době. Snad jen lze ještě dodat, že editor podrobuje novému detailnímu šetření osobu autora kroniky a oponuje některým starším atribucím. Zda by se překlad hodil do edice *Memoria medii aevi*, přenechávám jejím editorům k úvaze.

Ivan Hlaváček

Maria Serena MAZZI

A Life of Ill Repute.

Public Prostitution in the Middle Ages

(Translated by Joyce Myerson.)

Montreal et al., McGill-Queen's

University Press 2020, 160 s.,

ISBN 978-0-2280-0154-6.

Tématem populárně vědecky laděné publikace je prostituce ve středověku, a to zejména v italských a západoevropských městech.¹ Úvodem autorka, italská medievistka, probírá názory středověkých teologů na prostituci. Poté si všímá právních aspektů prostituce. Ta byla ve středověké západní a jižní Evropě v první řadě urbánním fenoménem, a proto k její regulaci sloužilo nejčastěji městské statutární právo.

Mazziová rozdělila prostitutky do dvou hlavních skupin, a to na ženy, které se živily prostitucí tajně, a ty, které ji provozovaly veřejně. Zatímco ve 13. a 14. století byly veřejné prostitutky v italských a francouzských městech do značné míry tolerovány, v pozdější době přijímaly městské správy různá opatření, která měla sloužit ke kontrole a omezení prostituce, popř. k jejímu vytěsnění na periferii města či za jeho hradby. Městské orgány vydávaly též oděvní předpisy, zavádějící označování prostitutek: nejčastěji textiliemi ve stanovené barvě. Těmito postupy města zároveň vytvářela osobitý mikrokosmos prostituce a proměňovala její provozovatelky ve vyhraněnou složku kriminálního podsvětí.

Součástí tohoto vývoje bylo i zřizování městských nevěstinců (*bordellů*). Ty vznikaly sice již od první poloviny 14. století, ale největšího rozkvětu dosáhly v 15. století.

1 Jde o anglický překlad knihy: *La mala vita. Donne pubbliche nel Medioevo*, Bologna 2018.

Mazziová přibližuje s řadou zajímavých podrobností fungování nevěstinců v pozdně středověkých italských městech (Milán, Florencie, Benátky, Pavia ad.). Ukazuje, že každodenní život žen v nevěstincích byl vymezen řadou pravidel, závazků a zákazů a že ceny sexuálních služeb byly mnohde stanoveny nařízením městské správy. Ve velkých městech fungovalo v nevěstincích několik desítek prostitutek. Ve větších městských centrech byly čtvrti, kde byla provozována prostituce, kosmopolitním prostředím, mezi personálem nevěstinců však převažovaly ženy domácího původu. Jejich výdělky byly většinou velmi nízké. Vedlo to k zadlužování prostitutek a posléze k vytvoření jejich osobní závislosti na správci či nájemci těchto zařízení. K nejběžnější klientele nevěstinců patřili podle Mazziové chudší řemeslníci, služebníci a nádeníci. Teoreticky měli zákaz vstupu do městských bordelů ženatí muži, duchovní, židé a muslimové. Postupné rušení městských nevěstinců započalo v některých italských městech již na sklonku 15. století.

V závěru autorka popisuje společenskou reintegraci kajících prostitutek. Tu lze poprvé zaznamenat u marseillských augustinianů v roce 1272. Obráceným prostitutkám byla mnohde po jisté době pokání poskytována ze zbožných nadací (pojmenovaných nejčastěji po svaté Máří Magdaléně) určitá částka věna, což motivovalo muže z nižších vrstev s nízkými příjmy ke sňatku s exprostitutkou.

Petr Kreuz

Martin MUSÍLEK

Patroni, klienti, příbuzní. Sociální svět Starého Města pražského ve 14. století
Praha, Václav Žák – Casablanca 2015,
358 s., ISBN 978-80-87292-29-7.

Výpravná publikace se věnuje dějinám středověké Prahy, respektive jednoho článku pražského souměstí – Starému Městu pražskému. Autor se soustředil na staroměstskou soudní knihu s trhovými zápisy z let 1351–1367 a propojil ji rozbořením seznamů nově příchozích měšťanů z let 1324–1393. Tyto dva prameny posloužily jako hlavní východisko práce. Autorovo rozhodnutí omezit se na pouze dva stěžejní rukopisy umožnilo pisateli vytěžit z dané základny maximum, vysledovat vazby ekonomické i osobní jednotlivých měšťanů, co možná nejpresněji postihnout různé demografické, socioekonomické a výlučně ekonomické faktory. Na základě zmapovaných majetkových přesunů, obměny složení městské rady a dalších hledisek autor přiblížil čtenáři staroměstskou společnost a její proměny. Zkoumané období bylo z hlediska makropolitického relativně klidné, ve společnosti však docházelo k hluboké proměně, přesunům moci a změnám hospodářského charakteru.

Po krátkém úvodu, ve kterém autor na příkladu životních osudů měšťana a radního Dětricha Platfuse přibližuje svůj záměr a modus, kterým se bude jeho kniha ubírat, přechází ve druhé kapitole na pole kritiky pramenů i literatury a podrobněji popisuje metodu přístupu k látce. Autor tu zdůvodňuje výběr pramenů a vymezuje se vůči existující pragensiální literatuře. Uznalý, ale i značně polemický tón těchto pasáží může působit poněkud příkře a kriticky, je však třeba uznat, že Musílek